

УДК 338.27

Петрук І. П.

Тернопільський національний економічний університет

ОЦІНКА АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ НА ОСНОВІ КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНОГО МЕТОДУ

У статті запропоновано методологію оцінки антикризового управління національною економікою та обґрунтовано підходи до формування механізму його реалізації з урахуванням усіх чинників впливу ризикового середовища. Запропоновано відповідно до сучасних реалій найбільш придатні показники оцінки результативності антикризового управління та виділено дві групи індикаторів: «індикатори-мішені», тобто ті, які відображають явище чи процес, на який націлені антикризові заходи, та «індикатори-результати», що ілюструють зміни внаслідок управлінських дій. Проведено оцінку антикризового управління на основі кореляційно-регресійного аналізу, що дасть змогу визначити ступінь впливу комплексу чинників на стан української економіки. Дослідження антикризового управління економіки за визначеною методикою дало змогу отримати правдиву інформацію про стан національної економіки у ризиковому середовищі та запропонувати альтернативні шляхи її оптимізації, що дасть змогу уникнути можливих ризиків у стратегічній перспективі розвитку.

Ключові слова: антикризове управління, національна економіка, криза, індикатори-мішені, індикатори-результати, методичне забезпечення, кореляційно-регресійний метод, ризикове середовище.

Постановка проблеми. В умовах нестабільного ринкового середовища на національну економіку України впливає значна кількість чинників, які можуть призвести до появи кризи, депресивного стану економіки України із перспективою повного занепаду та поступового зuboжіння громадян країни. У зв'язку із цим досить актуальним є питання оцінки результативності антикризового управління національною економікою, що дасть змогу встановити її реальний стан та сформулювати оптимальну стратегію розвитку національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання дослідження оцінки антикризового управління національною економікою досліджуються багатьма вітчизняними та закордонними науковцями, серед яких – В.О. Василенко [1], І.С. Малий [2], Е.М. Коротков [3], З.Є. Шершньова [4] та ін. Разом із тим потребує подальшого дослідження питання оцінювання антикризового управління національною економікою за умови інноваційного розвитку.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблематики. Як у вітчизняній, так і в зарубіжній практиці недостатню увагу приділено оцінці антикризового управління національною економікою. Дослідження у цій площині проводяться здебільшого фрагментарно, що не дає змоги виявити всі чинники впливу та попередити кризові явища, які мають циклічний характер. Необхідність даного дослідження зумовлена тим, що, маючи оцінку антикризової ситуації, можемо оперативно відреагувати на виникнення ризиків, що дасть змогу впровадити нову якість політико-адміністративного управління, яка зміцнить позиції держави в суспільстві й у світовому співтоваристві.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є оцінка результативності антикризового управління національною економікою з використанням економіко-математичного моделювання під час застосування найбільш придатних критеріїв відповідно до сучасних реалій.

Виклад основного матеріалу. Необхідною передумовою попередження кризи або її ліквідації є вжиття антикризових заходів превентивного характеру. Основна мета антикризового управління – раннє виявлення та мінімізація руйнівного впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на національну економіку з орієнтацією на

підтримку підприємства у стабільному стані у разі необхідності, виведення його із кризи та використання наявного резерву для становлення стабільної економіки. Одним із таких заходів оцінки є проведення оцінки результативності антикризового управління національною економікою, що дасть змогу виявити чинники негативного впливу на національну економіку та їх стабілізувати.

Суб'єктами оцінки діяльності у сфері антикризового управління повинні виступати, перш за все, органи державної влади, до повноважень яких належить такий вид діяльності: централізовано – уряд, децентралізовано – органи виконавчої влади в межах своїх компетенцій за сферами національної економіки. Окремою ланкою виступають міжнародні організації, які перебувають з Україною в економічних відносинах, зокрема виступають донорами ресурсів та зацікавлені у моніторингу фінансово-економічної та соціальної ситуації в державі.

Об'єктом оцінки антикризового управління є стан національної економіки у кризовий період, що знаходить свій прояв через динаміку показників, які характеризують ужиті заходи управління, та показників, що відображають цілі антикризової діяльності. У процесі дослідження, зважаючи на специфіку досліджуваного об'єкта, нами виділено дві групи, а саме: «індикатори-мішені», тобто ті, які відображають явище чи процес, на який націлені антикризові заходи, та «індикатори-результати», що ілюструють зміни внаслідок управлінських дій. Підкреслимо, що глобальні показники мають здатність чинити одночасний вплив як на «індикатори-мішені» антикризового управління національною економікою, так і на його «індикатори-результати».

У процесі дослідженнями антикризового управління національною економікою виділено сфери, що піддавалися впливу антикризових заходів, а саме: соціальне забезпечення, економіка, державні фінанси, безпека і оборона. Дослідження антикризового управління економіки за сферами впливу дало змогу виділити показники-індикатори у ризиковому середовищі, які найповніше характеризують економіку України. Запропоновані нами показники-індикатори виділено у дві групи – «індикатори-результати» та «індикатори-мішені» (рис. 1–3).

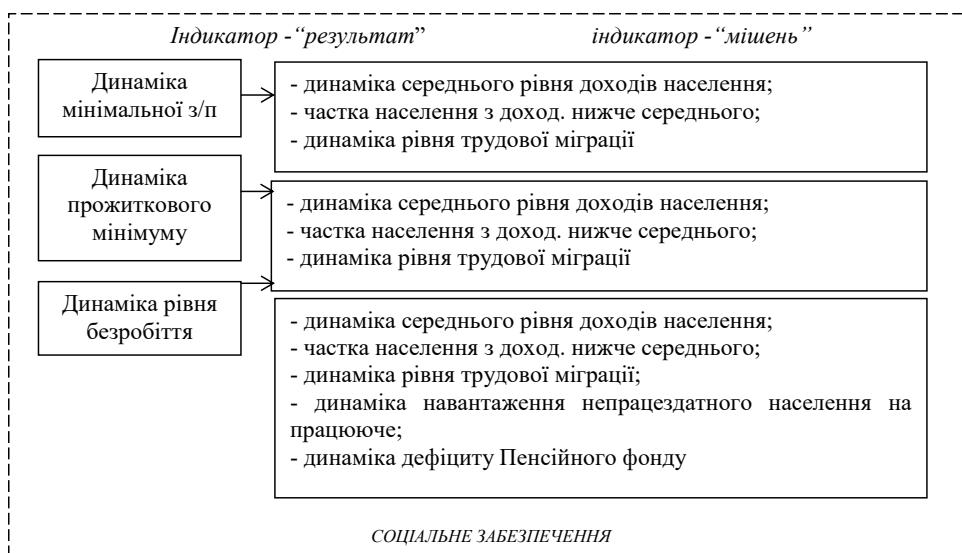

Рис. 1. Оцінювання антикризового управління національної економіки за показниками соціального забезпечення

Джерело: розроблено автором

Рис. 2. Оцінювання антикризового управління національною економікою за показниками державних фінансів

Ідентифікація «індикаторів-мішеней» антикризового управління в розрізі складників національної економіки повинна дати оцінку економічного потенціалу досліджуваного суб'єкта та визначити її зв'язок з антикризовими заходами з метою формування плану дій у перспективі. Ідентифікація «індикаторів-результатів» у розрізі складників національної економіки в процесі оцінки дасть змогу показати зміни, що відбуваються внаслідок управлінських дій, тобто дати повну внутрішню характеристику національної економіки. Побудована система оцінки результативності антикризового управління національною економікою дасть

змогу отримати інформацію про рівень активності управлінських дій у кризовому середовищі та розробити стратегію діяльності відповідно до потенціалу національної економіки та її рівня розвитку.

Проводячи аналіз економіко-математичних методів, доцільно застосувати кореляційно-регресійний аналіз для визначення ступеня впливу на антикризове управління національною економікою, що дасть змогу адекватно оцінити стан та спрогнозувати можливі ситуації розвитку в довгостроковій перспективі.

У цій статті проведемо детально аналіз найбільш впливових чинників на національну еко-

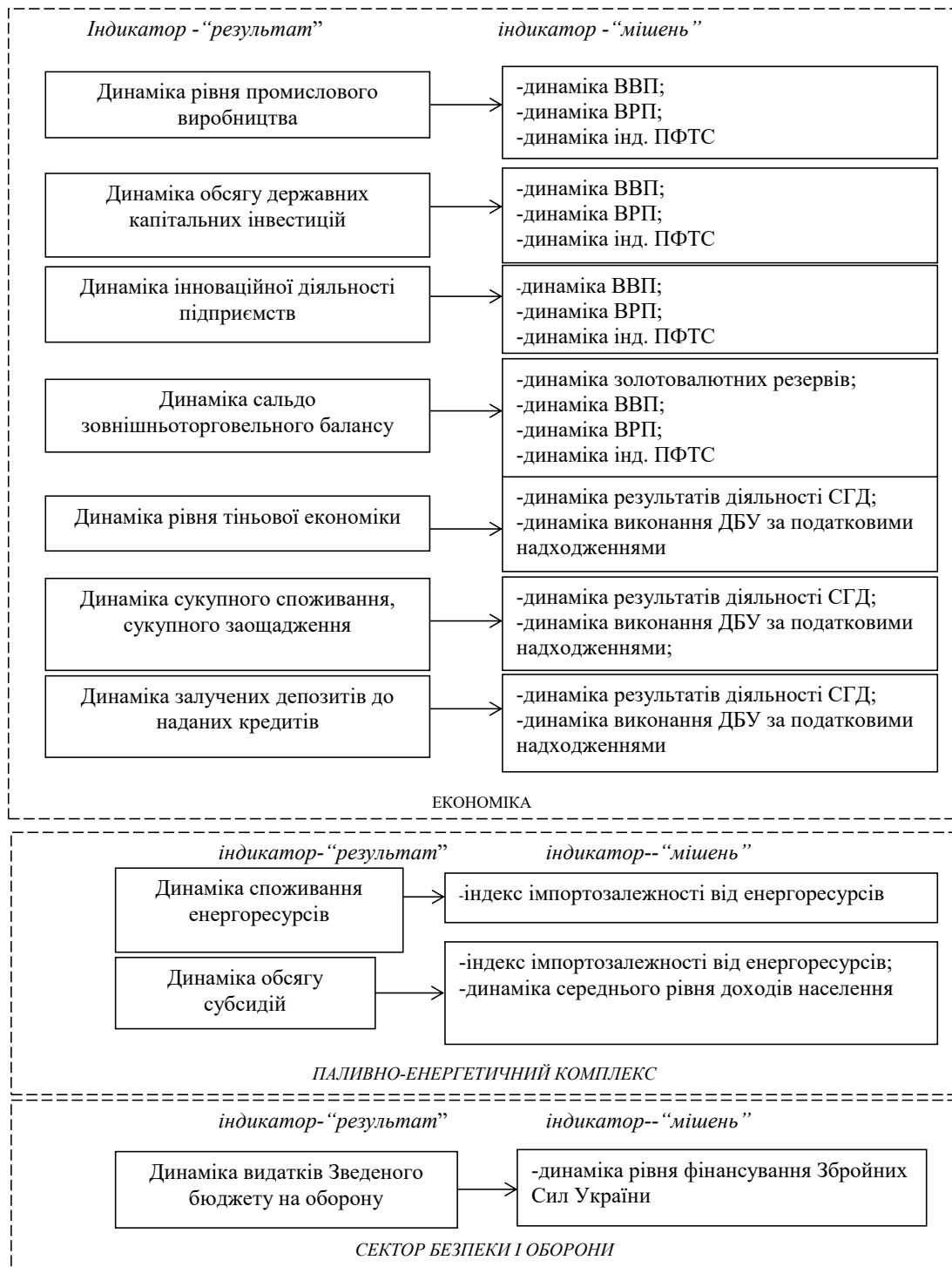

Рис. 3. Оцінювання антикризового управління національною економікою за показниками економіки, паливно-енергетичного комплексу та сектору безпеки і оборони
Джерело: розроблено автором

номіку, одним із таких показників є ухилення від оподаткування, оскільки в його основі знаходиться дії платника, які спрямовані на повну або часткову несплату податків, що супроводжується виникненням ризику бюджетної нестабільності внаслідок втрати значної частини сум податкових надходжень, що призводить до обмежень у фінансуванні соціальних виплат, тим самим підриваючи економічну основу функціонування держави [5]. Рівень даного показника у динаміці відображено в табл. 1.

Як видно з табл. 1, обсяги ухилення від оподаткування у досліджуваній період є високими, але протягом 2013–2018 рр. не прослідковується різкого коливання показника, що є позитивним моментом у динаміці. Застосувавши кореляційно-регресійний метод, відзначимо, що динаміка рівня ухилення від оподаткування має зворотний взаємозв'язок із динамікою виконання ДБУ за податковими надходженнями і становить -0,70393. Проте ситуація є вкрай загрозливою, адже державний бюджет України за досліджува-

Таблиця 1

Динаміка рівня ухилення від оподаткування за 2013–2018 рр.

рік	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Обсяг ухилення, млрд грн	40,40	49,32	44,86	52,37	52,04	43,16

Джерело: складено автором за даними [6]

Таблиця 2

Динаміка виконання державного бюджету за податковими надходженнями, 2013–2018 рр.

рік	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Податкові надходження, млн грн	262 777	280 178	409 418	503 879	627 153	753 815

Джерело: складено автором за даними [7]

Таблиця 3

Динаміка Індексу ПФТС в Україні за 2013–2018 рр.

рік	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Індекс ПФТС	300,53	428,6	302,2	239,8	315,1	552,2

Джерело: складено автором за [9]

Таблиця 4

Динаміка мінімальної заробітної плати в Україні за 2013–2018 рр.

	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018
Мінімальна заробітна плата, грн	1147	1218	1218	1378	3200	3723

Джерело: складено автором за даними [12]

ний період у середньому на 80% формується за допомогою податкових надходжень (табл. 2).

Аналізуючи дані табл. 2, відзначаємо, що з 2013 р. прослідковується позитивна тенденція щодо податкових надходжень до державного бюджету. Однак виконання бюджету в запланованому розмірі за податковими надходженнями починається лише з 2015 р. На основі розрахунків визначимо щільність взаємозв'язку між ухиленням від оподаткування та виконанням державного бюджету за податковими надходженнями:

$$r_{УПН} = -0,70393, \quad (1)$$

де У – ухилення від оподаткування, ПН – виконання ДБУ за податковими надходженнями.

Значення коефіцієнта кореляції дає змогу говорити про те, що на протязі періоду спостереження встановлено обернений взаємозв'язок між досліджуваними показниками. Хоча динаміка податкових надходжень до державного бюджету й має позитивний тренд, проте не за рахунок зниження рівня ухилення. До основних чинників, що вплинули на зростання податкових надходжень, відносимо збільшення мінімальної заробітної плати, що призвела до збільшення відрахувань ПДФО (за рахунок збільшення фонду оплати праці бюджетних установ та підприємств приватного сектору), ПДВ (за рахунок збільшення купівельної спроможності) та ЄСВ (за рахунок збільшення фонду оплати праці бюджетних установ та підприємств приватного сектору), підвищення ставки акцизного податку, а також оподаткування транзиту газу [5].

Індекс Першої фондової торговельної системи (ПФТС) є українським біржовим індексом та основним показником стану фінансового ринку України. Даний індекс розраховується щодня за наслідками торгів на основі середньозваженої ціни за операціями та характеризує відсоток зростання середньозважених цін акцій «індексного кошику» по відношенню до базового періоду [8]. Аналіз динаміки Індексу ПФТС в Україні наведено в табл. 3.

Аналіз динаміки індексу ПФТС за останні роки свідчить про неоднозначність темпів його зростання. З 2014 р. індекс почав спадати під впливом кризових явищ, які були підсилені також і іншими чин-

никами, такими як різке скорочення українськими металургійними підприємствами обсягів виробництва, підвищення ціни на газ. За результатами 2016 р. Україна посіла друге місце за рівнем падіння національного фондового ринку серед країн світу, що розвиваються, як повідомляє газета Financial Times [10]. Проте починаючи із 2017 р. досліджуваний індекс зріс на 18,82%, а в 2018 р. – на 75%.

Отже, коефіцієнт кореляції між рівнем податкового навантаження та індексом ПФТС представимо так:

$$r_{ПНПФТС} = -0,62523, \quad (2)$$

де РПН – рівень податкового навантаження, ПФТС – індекс ПФТС.

Значення коефіцієнта кореляції $-0,62523$ вказує на сильний обернений зв'язок між індикатором «мішенню» та індикатором «результатом».

Важливим показником та чинником рівня соціально-економічного життя кожної країни є заробітна плата. Важливу роль у формуванні рівня заробітної плати та виконання нею відтворювальної функції відіграє мінімальна заробітна плата, оскільки виходячи з її розміру встановлюються тарифна ставка першого тарифного розряду працівників і мінімальний посадовий оклад [11]. Розглянемо динаміку мінімальної заробітної плати в Україні (табл. 4).

Аналіз динаміки мінімальної заробітної плати доводить, що її рівень поступово зростає. Необхідною умовою підняття мінімальної зарплати стало відставання збільшення соціальних стандартів від зростання споживчих цін. Як свідчить статистика, з грудня 2015 р. по грудень 2018 р. рівень споживчої інфляції становив 126,8%, при цьому мінімальна заробітна плата за період із грудня 2015 р. по грудень 2018 р. зросла на 28,31%. На перший погляд, це свідчить про позитивну динаміку даних показника, проте варто зазначити, що за останні три роки гривня знецінилася в 3,4 рази по відношенню до долара. Таким чином, зарплати в доларовому еквіваленті зменшилися майже вдвічі [13, с. 47–48]. Отже, суттєва різниця між ціною праці та вартістю життя стала однією ключових передумов масштабної зовнішньої міграції українців (табл. 5), основу якої становить трудова

Таблиця 5

Обсяг зовнішньої міграції з України за 2013–2018 рр.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Обсяг міграції, тис осіб	615,6	519,9	519,0	246,2	430,3	537,1

Джерело: складено автором за даними [15]

Таблиця 6

Взаємозв'язок між індикаторами-«мішенями» антикризового управління та індикаторами-«результатами»

Сильний 0,70-0,99	<ul style="list-style-type: none"> - Динаміка рівня ухилення від оподаткування на динаміку виконання ДБУ за податковими надходженнями - Динаміка рівня облікової ставки НБУ на динаміку відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення ДБ до доходів державного бюджету - Динаміка золотовалютних резервів на динаміку відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення ДБ до доходів державного бюджету - Динаміка золотовалютних резервів на динаміку девальвації національної грошової одиниці - Динаміка рівня податкового навантаження на динаміку індексу ПФТС - Динаміка рівня промислового виробництва на динаміку ВРП - Динаміка обсягу державних капітальних інвестицій на динаміку ВРП - Динаміка обсягу державних капітальних інвестицій на динаміку індексу ПФТС - Динаміка інноваційної діяльності підприємств на динаміку ВРП - Динаміка інноваційної діяльності підприємств на динаміку індексу ПФТС - Динаміка рівня тіньової економіки на динаміку результатів діяльності СГД (збиток) - Динаміка сукупного споживання на динаміку виконання ДБУ за податковими надходженнями - Динаміка сукупного заощадження на динаміку результатів діяльності СГД (збиток); - Динаміка залучених депозитів до наданих кредитів на динаміку результатів діяльності СГД (збиток); - Динаміка мінімальної ЗП на динаміку рівня трудової міграції - Динаміка видатків Зведеного бюджету на оборону на динаміку рівня фінансування Збройних Сил України
Значний 0,50-0,69	<ul style="list-style-type: none"> - Динаміка дефіциту ДБУ на динаміку відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення ДБ до доходів державного бюджету - Динаміка рівня ухилення від оподаткування на динаміку результатів діяльності СГД (збиток) - Динаміка перерозподілу ВВП через ДБУ на динаміку виконання ДБУ за податковими надходженнями - Динаміка рівня облікової ставки НБУ на динаміку залучених депозитів до наданих кредитів - Динаміка рівня податкового навантаження на динаміку результатів діяльності СГД (збиток) - Динаміка рівня промислового виробництва на динаміку індексу ПФТС - Динаміка рівня тіньової економіки на динаміку виконання ДБУ за податковими надходженнями - Динаміка сукупного споживання на динаміку результатів діяльності СГД (збиток) - Динаміка сукупного заощадження на динаміку виконання ДБУ за податковими надходженнями; - Динаміка прожиткового мінімуму на динаміку рівня трудової міграції - Динаміка рівня безробіття на динаміку середнього рівня доходів населення; - Динаміка рівня безробіття на частку населення з доходами нижче середнього - Динаміка споживання енергоресурсів на рівень імпорту енергоресурсів
Помірний 0,30-0,49	<ul style="list-style-type: none"> - Динаміка золотовалютних резервів на динаміку відношення державного боргу до ВВП - Динаміка рівня податкового навантаження на динаміку результатів діяльності СГД (прибуток) - Динаміка рівня промислового виробництва на динаміку ВВП - Динаміка сальдо зовнішньоторговельного балансу на динаміку ВРП - Динаміка сальдо зовнішньоторговельного балансу на динаміку індексу ПФТС - Динаміка залучених депозитів до наданих кредитів на динаміку результатів діяльності СГД (прибуток) - Динаміка залучених депозитів до наданих кредитів на динаміку виконання ДБУ за податковими надходженнями - Динаміка рівня безробіття на динаміку рівня трудової міграції - Динаміка середнього розміру пенсії на динаміку дефіциту Пенсійного фонду - Динаміка споживання енергоресурсів на рівень імпорту енергоресурсів - Динаміка обсягу субсидій на динаміку середнього рівня доходів населення
Слабкий 0,10-0,29	<ul style="list-style-type: none"> - Динаміка дефіциту ДБУ на динаміку відношення державного боргу до ВВП - Динаміка золотовалютних резервів на динаміку рівня інфляції - Динаміка обсягу державних капітальних інвестицій на динаміку ВВП - Динаміка інноваційної діяльності підприємств на динаміку ВВП - Динаміка сальдо зовнішньоторговельного балансу на динаміку золотовалютних резервів - Динаміка рівня тіньової економіки на динаміку результатів діяльності СГД (прибуток) - Динаміка сукупного споживання, на динаміку результатів діяльності СГД (прибуток) - Динаміка мінімальної ЗП на динаміку середнього рівня доходів населення - Динаміка прожиткового мінімуму на динаміку середнього рівня доходів населення - Динаміка рівня безробіття на динаміку рівня трудової міграції
Зв'язок відсутній	<ul style="list-style-type: none"> - Динаміка рівня ухилення від оподаткування на динаміку результатів діяльності СГД (прибуток) - Динаміка рівня податкового навантаження на динаміку виконання ДБУ за податковими надходженнями - Динаміка сальдо зовнішньоторговельного балансу на динаміку ВВП - Динаміка сукупного заощадження на динаміку результатів діяльності СГД (прибуток) - Динаміка мінімальної ЗП на частку населення з доходами нижче середнього - Динаміка прожиткового мінімуму на частку населення з доходами нижче середнього - Динаміка рівня безробіття на динаміку навантаження непрацездатного населення на працююче

Джерело: складено автором самостійно за результатами дослідження

міграція. Відповідно до результатів дослідження, проведеного в рамках проекту МОМ у 2018 р., за кордоном перебувають для здійснення трудової діяльності близько 97 тис громадян України [14].

За даними табл. 5 можна прослідкувати спадну динаміку зовнішньої міграції впродовж останніх років. Однак, на думку автора, ці показники є заниженими за рахунок неповноти міграційного

обліку в Україні. Проведені обчислення для визначення щільності взаємозв'язку між розмірами мінімальної заробітної плати та обсягами зовнішньої міграції з України дали такий результат:

$$r_{\text{МЗПЗМ}} = -0,620007, \quad (3)$$

де МЗП – мінімальна заробітна плата, ЗМ – зовнішня міграція.

За результатами дослідження між показниками встановлено сильну обернену залежність. Попри це, вважаємо, що незначне підвищення розміру мінімальної заробітної плати не є визначальним заходом, який впливає на обсяги міграції, оскільки підвищення мінімальної заробітної плати з 01.01.2019 до 4 173 грн. не вплинуло на зростання обсягів зовнішньої міграції в 2018 р. на 163,2 тис осіб порівняно з 2017 р., адже не відповідає фактичному рівню життя [16]. Тому можна стверджувати, що вплив даного урядового заходу на обсяги міграції не є позитивним.

Резюмуючи проведені дослідження моделювання взаємозв'язків між індикаторами-«мішенями» антикризового управління та індикаторами-«результатами», щодо яких припустили взаємозв'язок, було їх систематизовано відповідно до

ступеня впливу (табл. 6). Усі вибрані аналізовані показники було згруповано відповідно до діапазону граничних значень коефіцієнта кореляції, а для їх обґрунтування було застосовано «Таблицю Чеддока» [17]. Отже, за результатами даної таблиці ми можемо чітко бачити показники, які мають найбільшу міру впливу на національну економіку України, й у процесі розроблення довгострокової стратегії розвитку нею керуватися для визначення альтернативних напрямів діяльності.

Висновки і пропозиції. Проведене оцінювання антикризового управління національною економікою дало можливість отримати високоякісну інформацію про її стан та на підставі розглянутих індикаторів можна зробити висновок, що переважна більшість державних антикризових заходів засвідчила свою неефективність або ж була спрямована на «ліквідацію симптомів» кризової ситуації в короткостроковій перспективі. У результаті проведеного дослідження виникає потреба у формуванні рекомендацій щодо вдосконалення інструментів подальшого антикризового управління та визначення альтернативних шляхів її оптимізації, що дасть змогу уникнути можливих ризиків у стратегічній перспективі розвитку.

Список використаних джерел:

1. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством ; вид. 2-е, випр. і доп. Київ : Центр навч. л-ри, 2005. 504 с.
2. Антикризове управління національною економікою : монографія / І. Малий та ін. ; за заг. ред. І. Малого. Київ : КНЕУ, 2017. 368 с.
3. Коротков Є.М. Антикризисное управление. Москва : ИНФРА-М, 2005. 620 с.
4. Шершньова З.Є., Багацький В.М., Гетманцева Н.Д. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник / за заг. ред. З.Є. Шершньової. Київ : КНЕУ, 2007. 680 с.
5. Касперович Ю.В. Міжнародний досвід боротьби з ухиленням від оподаткування та розмиванням податкової бази: висновки та рецепти для України. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/mizhnar_dosv-1761d.pdf (дата звернення: 10.08.2019).
6. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <https://sfs.gov.ua> (дата звернення: 10.08.2019).
7. Сайт «Ціна держави». URL: <http://cost.ua/budget/> (дата звернення: 10.08.2019).
8. Редькін Д. Концептуальні основи антикризового управління. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/8.1/284.pdf> (дата звернення: 10.08.2019).
9. Офіційний сайт ПФТС. URL: <http://pfts.ua/trade-info/indexes/shares-indexes> (дата звернення: 10.08.2019).
10. Інформаційне агентство «УНІАН». URL: <http://economics.unian.net> (дата звернення: 10.08.2019).
11. Чабан Г.В. Аналіз рівня заробітної плати в Україні. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2014_23\(1\)_31/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2014_23(1)_31/) (дата звернення: 10.08.2019).
12. Зведена таблиця розмірів мінімальної заробітної плати в Україні. URL : <https://www.victoriya.ua/zvedena-tablytsya-rozmiriv-minimalnoyi-zarobitnoyi-platy-v-ukrayini?print=print> (дата звернення: 10.08.2019).
13. Чорнобаєв В., Мороз Є. Вплив підвищення мінімальної заробітної плати на економіку і держбюджет України в 2017 році. *Економічний вісник*. 2017. № 1. С. 45–55.
14. Міграція як чинник розвитку в Україні. URL: http://www.iom.org.ua/sites/default/files/mom_migraciya_yak_chynnyk_rozvytku_v_ukrayini.pdf (дата звернення: 10.08.2019).
15. Міжнародна організація з міграції. URL: <http://iom.org.ua/ua> (дата звернення: 10.08.2019).
16. Міграція в Україні: факти і цифри. URL : http://iom.org.ua/sites/default/files/ff_ukr_21_10_press.pdf (дата звернення: 10.08.2019).
17. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу. URL: http://pidruchniki.com/14990528/ekonomika/korelyatsiyniy_analiz (дата звернення: 10.08.2019).

References:

1. Vasylenko V. O. (2005) *Antykryzove upravlinnia pidpryemstvom* [Anti-crisis management of the enterprise]. Kyiv: Tsentr navch. l-ry. (in Ukrainian)
2. Malyi I., Radionova I., Yemelianenko L. et al. (2017) *Antykryzove upravlinnia natsionalnoyi ekonomikoiu* [Anti-crisis management of the national economy]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)
3. Korotkov Ye. M. (2005) *Antikrizisnoye upravleniye* [Anti-crisis management]. Moscow: INFRA-M. (in Russian)
4. Shershnyova Z. Ye., Bahatskyi V. M., Hetmantseva N. D. (2007) *Antykryzove upravlinnia pidpryemstvom* [Anti-crisis management of the enterprise]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)
5. Kasperovych Yu. V. *Mizhnarodnyi dosvid borotby z ukhlyenniam vid opodatkuvannia ta rozmyvanniam podatkovoi bazy: vysnovky ta retsepty dlia Ukrainy* [International experience in combating tax evasion and erosion of the tax base: conclusions and recipes for Ukraine]. Available at: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/mizhnar_dosv-1761d.pdf (accessed 10 August 2019).
6. Ofitsiyniy sait Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy [Official site of the State Fiscal Service of Ukraine]. Available at: <https://sfs.gov.ua> (accessed 10 August 2019).
7. Sait «Tsina derzhavy» [The site "The price of the state"]. Available at: <http://cost.ua/budget/> (accessed 10 August 2019).
8. Redkin D. *Kontseptualni osnovy antykryzovoho upravlinnia* [Conceptual foundations of anti-crisis management]. Available at: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/8.1/284.pdf> (accessed 10 August 2019).
9. Ofitsiyniy sait PFTS [Official site of the FSTS]. Available at: <http://pfts.ua/trade-info/indexes/shares-indexes> (accessed 10 August 2019).

10. Informatsiine ahentstvo «UNIAN» [UNIAN information agency]. Available at: <http://economics.unian.net> (accessed 10 August 2019).
11. Chaban G. V. (2014) Analiz rivnia zarobitnoi platy v Ukraini [Analysis of salary level in Ukraine]. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2014_23\(1\)_31/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2014_23(1)_31/) (accessed 10 August 2019).
12. Zvedena tablytsia rozmiriv minimalnoi zarobitnoi platy v Ukraini [Summary table of sizes of minimum wage in Ukraine]. Available at: <https://www.victorija.ua/zvedena-tablytsya-rozmiriv-minimalnoyi-zarobitnoyi-platy-v-ukrayini?print=print> (accessed 10 August 2019).
13. Chornobayev V., Moroz Ye. (2017) Vplyv pidvyshchennia minimalnoi zarobitnoi platy na ekonomiku i derzhbiudzheth Ukrainy v 2017 rotsi [Effect of minimum wage increase on the economy and budget of Ukraine in 2017]. *Economics Bulletin*, no. 1, pp. 45-55.
14. Mihratsiia yak chynnyk rozvytku v Ukraini [Migration as a factor of development in Ukraine]. Available at: http://www.iom.org.ua/sites/default/files/mom_migraciya_yak_chynnyk_rozvytku_v_ukrayini.pdf (accessed 10 August 2019).
15. Mizhnarodna orhanizatsiia z mihratsii [International Organization for Migration]. Available at: <http://iom.org.ua/ua> (accessed 10 August 2019).
16. Mihratsiia v Ukraini: fakty i tsyfry [Migration in Ukraine: facts and figures]. Available at: http://iom.org.ua/sites/default/files/ff_ukr_21_10_press.pdf (accessed 10 August 2019).
17. Kupalova H. I. *Teoriia ekonomichnoho analizu* [Theory of Economic Analysis]. Available at: http://pidruchniki.com/14990528/ekonomika/korelyatsiyniy_analiz (accessed 10 August 2019).

Петрук И. П.

Тернопольский национальный экономический университет

ОЦЕНКА АНТИКРИЗИСНОГО УПРАВЛЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКОЙ НА ОСНОВЕ КОРРЕЛЯЦИОННО-РЕГРЕССИОННОГО МЕТОДА

Резюме

В статье предложена методология оценки антикризисного управления национальной экономикой и обоснованы подходы к формированию механизма его реализации с учетом всех факторов влияния среды. Предложены в соответствии с современными реалиями наиболее подходящие показатели оценки результативности антикризисного управления и выделены две группы индикаторов: «индикаторы-мишени», то есть те, которые отражают явление или процесс, на который нацелены антикризисные меры, и «индикаторы-результаты», которые иллюстрируют изменения в результате управленческих действий. Проведена оценка антикризисного управления на основе корреляционно-регрессионного анализа, что позволит определить степень влияния комплекса факторов на состояние украинской экономики. Исследование антикризисного управления экономики по определенной методике позволило получить правдивую информацию о состоянии национальной экономики в рискованной среде и предложить альтернативные пути ее оптимизации, что позволит избежать возможных рисков в стратегической перспективе развития.

Ключевые слова: антикризисное управление, национальная экономика, кризис, индикаторы-мишени, индикаторы-результаты, методическое обеспечение, корреляционно-регрессионный метод, рискованная среда.

Petruk Inna

Ternopil National Economic University

ANTI-CRISIS MANAGEMENT ASSESSMENT OF NATIONAL ECONOMY BASED ON CORRELATION-REGRESSION METHOD

Summary

In an unstable market environment, the national economy of Ukraine is affected by a large number of factors that can lead to a crisis, which can lead to the depressed state of the Ukrainian economy with the prospect of complete decline and gradual impoverishment of the citizens of the country. In this regard, the issue of assessing the effectiveness of the crisis management of the national economy, which, according to the results of the analysis, will allow to establish its real state and form an optimal strategy for the development of the national economy. The article deals with the economic and mathematical method of evaluation of the crisis management of the national economy of Ukraine, which will provide identification of the real state of the economy, potential and strategic orientation in the future. A system of indicators for evaluating the effectiveness of the crisis management of the national economy is proposed, which characterizes it as most fully and will allow to evaluate the peculiarities of the development of the competitive situation of the economy in the global space. According to modern realities, the most appropriate indicators for evaluating the effectiveness of crisis management of the Ukrainian economy have been proposed, and two groups of indicators have been identified in the process of research: “target indicators” and “performance indicators”. In our study, a correlation-regression analysis was used as a tool to identify the power of communication and assess the degree of impact between “target indicators” and “outcome indicators” and their impact on crisis management of the national economy, which will allow us to determine the extent of impact, potential and reserves Ukrainian economy. The study of the crisis management of the economy by a certain method allowed to obtain truthful information about the state of the national economy in a risky environment, established the level of influence of indicators-indicators on the economy of Ukraine and suggested alternative ways of its optimization, which would avoid possible risks in the strategic perspective of development.

Keywords: crisis management, national economy, crisis, target indicators, result indicators, methodological support, correlation-regression method, risk environment.